

ΑΙ ΓΡΑΦΟΥΣΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

Ὡς κατακλιδα τοῦ περὶ τῆς γυναικείας φιλολογίας παρ' ἡμῶν ζητήματος δημοσιεύομεν τὴν ὑφ' ἡμῶν αἰτηθῆσαν γνώμην τῆς Κας Μαρίας Ἀλεξανδρίδου, ὑποδιευθύντριας τοῦ Προτύπου παρθενγωγείου τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν, Κυρίας λίαν εὐπαιδευτοῦ, ἧς τὰ ὀλίγα ἀλλ' ἐκλεκτὰ ἔργα ἀρκούντως ἐξετιμήθησαν.

Τὸ ἄρθρον τῆς κ. Ἀλεξανδρίδου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τὸ ἄρθρον, ὅπερ ὁ Κ. Ροϊδῆς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει περὶ τῶν γραφουσῶν Ἑλληνίδων ἔχει ἀκριβῶς ὅλα τὰ προσόντα, τὰ ὅποια ματαίως ἀναζητεῖ οὗτος εἰς τὰς γυναικείας γραφίδας δηλ.: πνεῦμα, περισσόν πνεῦμα, χάριν καὶ λεπτοτάτην εἰρωνείαν, ἀλλὰ τόσον λεπτήν, τόσον εὐφυῆ, ὥστε τὴν δέχεται τις ὡς ἀπόλαυσιν καὶ προτιμᾷ νὰ κρίνεται καὶ ἐκρίνεται οὕτως ἢ νὰ ἐπαινῆται ἀδεξίως.

Μολοντόι δὲ μοι φαίνεται πολὺ ἀποκλειστικὸν καὶ αὐστηρὸν, προτιμῶ τὴν αὐστηρότητα ταύτην ἀπὸ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπιείκειαν, διότι κριτῆς οἷος ὁ Κ. Ροϊδῆς εἶνε πολὺτιμος ὁδηγὸς διὰ τὴν μόλις βηματίζουσαν γυναικείαν ἡμῶν φιλολογίαν.

Λόγος πολὺ αὐστηρὸς, διότι ὁ Κ. Ροϊδῆς ἀπαιτεῖ τοιαῦτα ἀπὸ τὰς γραφούσας προσόντα, εἰς μόνον τελεία ἐκπαίδευσις, καθημερινὴ εἴξις, ἀνώτερα πνευματικὰ κέντρα δύνανται ν' ἀναδείξωσιν.

Ἡ κ. de Sévigné, ἡ κ. de Logayatte, ἡ κ. de Girardin εἶχον τὴν τελειοτάτην τῆς ἐποχῆς τῶν μορφωσῶν, ἔζων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, συνανεστρέφοντο μετὰ τῶν διαπρεπεστέρων τῆς ἐποχῆς τῶν ἀνδρῶν, ποιητῶν, φιλοσόφων, καλλιτεχνῶν, ἔζων ἐν τῇ μέλλον ἐκλεκτῇ καὶ λεπτῇ τοῦ κόσμου κοινωνίᾳ, ἦσαν δ' οὕτως εἰπεῖν τὸ ἀπανάστιμα ὅλου ἐκείνου τοῦ πολιτισμοῦ. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ διακρίνωμαι διὰ τὴν ἐκτῆκτον τοῦ ὕψους τῶν καλλιθησίων, τὴν ἀβρότητα τῶν αἰσθημάτων, τὴν λεπτὴν εἰρωνείαν, ἀπὸ ταῦτα πάντα ἦσαν αὐτὴ αὐτὴ ἡ οὐσία ἐξ ἧς ἦσαν πλασμαίνα.

Ἡ δὲ Georges Elliot; Μεγαλοφυΐα! Γυνὴ ἐκτάκτου μορφώσεως, παραφράζουσα τὸν Strauss καὶ τὸν Spinoza, ἀληθῆς φιλόσοφος. Ἀναπτύσσουσα ὁλόκληρον ἴδιον φιλοσοφικὸν σύστημα διὰ τῶν μυθιστορημάτων αὐτῆς, τῆς μορφῆς ταύτης, δι' ἧς τὴν σήμερον ἐρμηνεύονται ὅλαί αἱ φιλοσοφικαὶ δοξασαί, αἱ ἠθικαὶ ἀρχαί, αἱ κοινωνικαὶ μελέται τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ Georges Elliot, ἦν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Melchior de Vogué ἀποκαλεῖ γόησσαν εἶνε ὁ ἀληθῆς ἀνακαινιστὴς τῆς πραγματικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ σχολῆς, κατορθώσασα νὰ περιγράψῃ τὸν βίον, τὰ εἶθη καὶ ἔθιμα ὡριμῆς τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς, τῆς μεσαιῆς μετὰ τῆς ἀκριβοῦς, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς συμπαιθείας μεγάλης καρδίας. Ἄλλ' ὅταν ἡ ἀκριβεία, ἡ λεπτότης, ἡ χάρις, ἡ ἀρέσκεια, ἡ ρητορικότης ρηθῶσιν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον, δὲν σὰς φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ ὕψι-

στον τῆς τέχνης σημεῖον, ὅτι εἶνε τὸ τέλειον.

Τίνα δ' εἶνε τὰ ἐφόδια, ἀτινα φέρουσιν αἱ Ἑλληνίδες; Ἡ γυναικεία παρ' ἡμῶν παιδείουσι εἶνε εἰς τὰ σπάργαντα, μόλις πρότινων ἐτῶν ἤρχισαν νεανίδες τινες λαμβάνουσαι ἀπολυτήρια γυμνασίου καὶ ἐπιδιδόμεναι εἰς ἐπιστημονικωτέραν ἐκπαίδευσιν, αἱ δὲ γράφουσαι ὀφείλουσι τὴν ἐστὼ καὶ μικρὰν καὶ ἀσημαντὸν αὐτῶν ὑπεροχὴν ἀπλῶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν φιλοπονίαν καὶ φιλομάθειαν.

Ποῖος δὲ ὁ κύκλος, εἰς ὃν περιστρέφονται; Πόθεν λαμβάνουσι τὰ μαθήματα; Ποῦ δύνανται νὰ μορφώσωσι τὴν καλλιθησίων αὐτῶν; Μήπως ἡ φιλολογία μας αὐτὴ ἐν γένει δὲν εἶνε εἰς τὰ σπάργαντα ἀκόμη καὶ μόλις τώρα διαμορφούται;

Ἐνθυμούμαι ὅτι πρὸ δεκαπενταετίας ἀκόμη ἐκτὸς τῶν ἐφημερίδων τίποτε πρωτότυπον δὲν ἐγράφετο. Ἡ Ἑστία ἦτις τότε ἦτο περιοδικὸν δὲν κατεχῶρει ἢ μόνον μεταφράσεις, ἀληθῶς λίαν ἐπιτυχεῖς.

Μοὶ διηγήθησαν ὅτι ὅτε ὁ κ. Βικέλας ἐστειλε τὸν Λουκῆν Λάραν ἵνα δημοσιεῦθῃ ὁ Διευθυντῆς τῆς Ἑστίας ἐδίστασε καὶ ἐπὶ 6 μῆνας εἶχε τὸ χειρόγραφον κλειδομένον ἐντὸς τοῦ γραφείου του, φοβούμενος τὸ κοινόν, τὸ ὅποιον τοιαύτην εἶχε δυσπιστίαν πρὸς πρωτότυπα ἔργα.

Ὁρεῖλομέν δ' ἐξ ἄλλου νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ ἐξευρωπαϊσμός τῶν Ἑλληνίδων κατὰ τὴν κομψότητα τῆς περιβολῆς, τὴν ἀβρότητα τῆς συμπεριφορᾶς εἶνε πολὺ ἐυκολώτερος τῆς ἄλλης ἐκείνης ἰσωτερικῆς ὑπεροχῆς, ἣν δὲν οὐκ αὐτὰί τις εὐκόλως ν' ἀποκτήσῃ, οὔτε ἐπιπολαιῶς νὰ κατέχῃ.

Ἄλλως τε κατ' ἐξοχὴν συγγραφεῖς γυναικείας σχεδὸν δὲν ἔχομεν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ γράφουσαι πράττουσι τοῦτο ἐν ὄρωι σχολῆς καὶ ὡς ἐν παρόδῳ ἀπασχολούμεναι ἐκ τῶν οἰκιακῶν αὐτῶν φροντίδων ἢ ἄλλων ἐπαγγελμάτων.

Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι ὁ κ. Ροϊδῆς εἶνε καὶ πολὺ ἀποκλειστικὸς διότι ἐκτὸς τῆς κ. Ἀρπινόης Παπαδοπούλου δὲν ἀναγνῶριζει οὐδεμίαν γράσουσαν κῆπος ὑπερεπέρως, ἐνῶ ἡμεῖς ἀποδίδομεν μετὰ χαρᾶς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς κ. Παπαδοπούλου καὶ εὐχόμεθα αὐτῇ ἀπὸ καρδίας ἐπιτυχεστάτην συνέχισιν, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς ἔγραψαν καὶ ἄλλαι ἐπιτυχῶς.

Ἡ κ. Καλλιόπη Κεχαγιά λ. γ. ἐδημοσίευσεν κατὰ διαφόρους περιόδους ἐμβριθεστάτας φιλοσοφικάς, καλλιτεχνικάς καὶ παιδαγωγικάς μελέτας μεγάλης ἀξίας.

Ἡ κ. Παρρὲν κατέχει ὅλα τὰ προσόντα τελείας δημοσιογράφου. Πραγματεύεται ὅλα τὰ κοινωνικά ζητήματα μετὰ σθένους καὶ παρησιαστικῆς οὐ τῆς τυχούσης. Οἱ λόγοι τῆς οἱ ἐκφωνηθῆντες εἰς τὰ ἐν Παρισίοις καὶ Chicago Διεθνή Γυναικεία Συνέδρια ἦσαν πλήρεις ἐμπνεύσεως καὶ ἐνθουσιώδους ἐξάρσεως, αἱ δὲ περιγραφαὶ αὐτῆς τοῦ εἰς Ἀμερικὴν ταξιδίου καὶ τῆς ἐν Chicago Ἐκθέσεως τόσον ζωνταναί, ὥστε ἐνόμισέ τις ὅτι συνεταξείδευε μετ' αὐτῆς.

Ἡ κ. Σ. Ἀλιμπέρτη, ἔγραψε πολλά, ἰδίως βιογραφίας ἐπιφανῶν Ἑλληνίδων μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἀκριβοῦς. Τὸ δὲ τελευταῖον αὐτῆς ἔργον « Ἀμαλία ἡ Βα-

σιλισσα τῆς Ἑλλάδος» ὅπερ ἀπας ὁ τύπος ἐνθουσιώδως ἔκρινε καὶ τὸ κοινὸν εὐμένεστατα ὑπεδέχθη, κατέταξεν αὐτὴν μετὰ τῶν δοκιμαστέρων ἡμῶν συγγραφέων.

Ἡ κ. Ἀνθίπη I. Παλαμήδου, ἧς τὰ διηγήματα ἀποπνέουσιν ὅλην τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν ἀγιότητα τῆς ἀγαθῆς καὶ ἀφωσιωμένης αὐτῆς καρδίας καὶ ἄλλαι ἄλλα.

Ἐλπίζομεν δ' ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ γίνῃ καλλιτέρα καὶ συστηματικωτέρα ἔργασια, ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἑλληνίς ἔχει φύσει ἀνεπτυγμένον εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὸν φόβον τοῦ γελοίου, μόνον θὰ κατανοήσῃ καὶ θὰ προσπαθήσῃ ν' ἀποφύγῃ αὐτό.

Ἐν τέλει δὲ μίαν ἐκφράζομεν ἐνδόμυχον εὐχὴν, ἵνα ὁ κ. Ροϊδῆς παρακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀσθηροῦ ἐνδιαφέροντος τὰ ἀσθενῆ ταῦτα πτερυγίσματα τῆς γυναικῆς ἐν τῇ φιλολογίᾳ, γινόμενος ὁ ἀλάθητος, ἀλλ' ἀμερόληπτος αὐτῆς ὁδηγός.

Μ. Α. Ἀλεξανδρίδου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζησαν αἱ γυναικῆς τὰς ὁποίας ἀπηναντίσταν ὁ Μολιέρος καὶ ὁ Ρακίνας παρετηρήθη ποιά τις ἐρημία, ποιά τις ἔλλειψις παρομοίων ἀληθῶς θαυμασίων τύπων, ἔλλειψις ἧτις ἔσχευ ὡς ἀποτέλεσμα τὸ νὰ μεταβῆ, κατὰ τὴν προορισμὸν τῆς γυναικῆς.

Ἄλλως τε τοιαύτη τις περίπου εἶνε ἡ πορεία τῆς ἀνθρωπότητος, θὰ ἦτο δὲ ἀνόητον, ἐὰν ἐπιεράτο τις νὰ παρεμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὴν ἀτελειότητα σταδιοδρομίας τῆς ταύτης, πρὸ τῶν βημάτων τῆς ὁποίας, τὸ ἀπειρον, τὸ ἀγανὲς θὰ συνήντα μόνον.

Ὁ κόσμος ἐγήρασε, λέγουσί τινες, ὁ κόσμος φέρε τόσους αἰῶνας ἐπὶ τῆς ράχως του! Τίς γνωρίζει ἐὰν ἐν τῇ πλάτει, ὅλοι οἱ παρελθόντες οὗτοι αἰῶνες δὲν εἶνε ἡ πρώτη βαθμὴ τῆς κλίμακος τοῦ Ἰακώβ, ἧτις ὁδηγεῖ μέχρι τοῦ Θεοῦ; Τίς γνωρίζει ἐὰν τὰ κυλισθέντα εἰς τὸ χάος τῶν αἰώνων ἐτη, δὲν εἶνε ὁ πρῶτος κῆκος τῆς ἀλύσου τοῦ Ὁμήρου, ἧτις συνδέει τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τοῦ οὐρανοῦ;

Ἐν Γαλλίᾳ, ἧτις ὑπῆρξε τὸ κέντρον καὶ ἡ κοίτης πάσης πνευματικῆς δράσεως καὶ τὴν ὁποίαν ἔχομεν ὑπ' ὄψει γράφοντες τὰς γραμμὰς ταύτας, οἱ κοινωνικοὶ ὅροι μετεβλήθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου 14ου, κυρίως δὲ καὶ ἰδιαίτως ὅσω ἀφορᾷ τὸν χαρακτῆρα τῆς γυναικῆς. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον ἀπὸ τοῦ 16 αἰῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν ἐχαρακτήρισε τὴν γυναῖκα εἶνε, τὰ τρία ταῦτα: κοικταρία, φιλαρέσκεια καὶ πάθος.

Τὴν ἀψευδῆ μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας ἀρῶμεθα ἐξ αὐτῆς τῆς φιλολογικῆς δράσεως τῶν διαρρυσάντων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐτῶν.

Ἄλλως τε ἐὰν ὑπὸ κοινωνικῶν ὅλων ἐποψῶν ἤθελεν ἐξετάσει τις τὴν γυναῖκα ὡς

ἀνεκαλύπτεν ἐκ τῶν διαφορῶν φάσεων τὰς ὑποίας αὕτη παρουσιάζει, ὅτι οὐδεμία ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἄλλην.

Ἡ κοκεταρία τοῦ 17 αἰῶνος ὑπῆρξε διὰ τινὰ χρόνον κοσμία καὶ εὐγενής, κατὰ πολὺ δ' ἐυαίσθητος· διότι ἐροῦντο καὶ ἀπέφυγε τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμοὺς τοῦ ἔρωτος.

Χαριν δὲ παραδείγματα ἀναφέρομεν ὅτι ἡ Σελιμένη ἀνήκεν εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἄλλαι γυναικες ἀπέβησκον ἐλεγειακῶς ἐκ περιπαθείας· ὅτι ἡ κυρία δὲ Σελινιὴ ἦτον ἐν μέρει κοκέτα ἀλλὰ πλήρης τιμιότητος, λογικῆς καὶ λεπτότητος.

Ἡ χρυσὴ αὕτη περίοδος τῆς κοκεταρίας δὲν διήρκεισε ὡς ὅλα τὰ πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Αἱ ἐρωτικαὶ διαχύσεις καὶ τὰ κακρίτσια, ἀντεκατέστησαν αὐτὴν μετ' ὀλίγον, ἐξ ὧν προέκυψεν ἡ φιλαρέσκεια.

Ὁ δέκατος ὄγδος τῶν προσείδωκεν εἰς τὴν γυναικα μέρους τῶν φυσικῶν θεληγῶν τοῦ φύλου τῆς.

Ἡ Νινὼν εἶχε μορφῶται μέγαν ἀριθμὸν μαθητριῶν, χάρις δὲ εἰς τὴν φιλαρέσκειάν τῆς διέτηρήσεν ἐν μέρει τὴν χάριν, τὰς μικρὰς ἀπιστίας καὶ τοὺς ἀδόλους τρόπους τῆς Μικρῶν Λεσκῶ. Ἡ κυρία Δουσατελέ, ἡ μακρησία τοῦ Δεφάντ, ἡ δεσποινὴς Δελεπινὰς, ἡ κυρία Ζοφρέν, αἵτινες ἐκπροσωποῦσιν ἐν συνόλῳ τὸ τέλος τοῦ 18 αἰῶνος, δὲν εἶνε ἡ σχολαστικαί, ἀνάξια πολλῆς μνείας.

Κατόπιν τούτων παραξενεύονται, ὅτι ἡ κυρία Ρικμοπόνη, εἰς τὸν κόσμον τούτον τὸν ἐπιπλαστον, τὸν ψευδῆ, ἐστὶ μετὰ θαυμασμῶν μόνον πρὸ τῆς ἐρασμίας καὶ χαριέστιας Ἐρρασιτίνης.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἐποχὴ αὕτη μόνην τὴν Ἀραμίντην δὲ Μικρῶν ἔχει νὰ ἐπιδείξει, ἥτις μόνη παρουσιάζει τὸ φυσικὸν συγγρόνας δὲ καὶ τὸ ἀνεπιτυγμένον.

Ἐν τούτοις ὁ Ρουσσὸς εἶπε δημοσιεύει τὴν Ἐλοίζαν του, ὅτι ἡ φάσις τοῦ πάθους ἐξεδηλοῦτο εἰς τὰ ἦθη ὀλίγον καὶ κατὰ μικρὸν, προμηνύματα δὲ κρίσεως κοινωνικῆς καθίσταν ταχυτέρους τοὺς παλμοὺς τῆς καρδιάς.

Ὅταν αἱ παλαιαὶ ἔξεις καὶ προκαταλήψεις διαλυθῶσι τὰ πράγματα μεταβάλλονται ἀνεπισκλήτως, αὕτη ἡ ὑπαρξίς ἀπειλεῖται· ἐπέρχεται ἐποχὴ τῶν συμπαθειῶν, τῶν ἀφοσιώσεων τῶν ἐκστάσεων, τῶν ἰκεσιῶν.

Τὰ ὑπόγεια ὕδατα ὑπερχειρίζουν ὅταν ἡ κταιγίς πλησιαζῇ νὰ ἐκραγῇ· παρόμοιον τι συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ κρυπτομένη ζέουσα λάβα κατακλύζει τὴν ψυχὴν, ὅταν μεταβολὴ ριζική, ὅταν ἐπαναστάσις τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, διαφαινεται, ἔστω καὶ πολὺ μακρὰν.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19 αἰῶνος ὄλαι αἱ μυθιστορίαί, θερμοιόμεναι ἐκ τοῦ μυστηριώδους τούτου πυρός, μᾶς παρουσιάζουν χαρακτῆρας πλήρεις πάθους.

Διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν δὲ ἡ τὰ συγγραμματα τὰ συγγραφέντα παρὰ γυναικῶν, σημειοῦμεν ὅτι ἡ κυρία Στάελ, ἡ κυρία Κροϋνερ, ἡ Coltin, ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ἤντησαν τὰς ἐμπνεύσεις των, μετ'

αὐτὰς δὲ ἡ Γεωργία Σάνδη, εἰς τὴν καιὸνσαν ταύτην κρήνην, εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὑποίας συνήντησε τὴν ποίησιν, ἔσπευσε νὰ βρέξῃ τὰ χεῖλη τῆς.

Μιάρσιος.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΕΛΙΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

«Ὅταν, περὶ τὰ χαράγματα, ἀνεχώρησα ἀπὸ τὸν χορὸν ἐκεῖνον ἐνύμιζον ὅτι οἱ πόδες μου εἶχον μετασηματισθῆ εἰς πτέρυγας καὶ ὅτι οὐδὲν ἡγγίζον τὸ χῶμα, τὸ ὅποιον ἐπάτουσιν οἱ ὄλλοι θνητοί, οἱ ἀνίκανοι νὰ αισθανθῶσι τοιαύτην εὐδαιμονίαν. Αἱ ἡμέραι ἔκτοτε διεδέχοντο ἀλλήλιας, ταχεῖαι ὡς ἀστραπαί, περρωταὶ ὡς ἡμέραι εὐτυχίας. Συννήθημεν καὶ μετὰ ἄλλον χορὸν, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μέθῃ τῆς περριπαθείας ἀπεμῶνθημεν μακρὰν τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, εἰτινες ἤρκοιντο παραδιδόμενοι μετὰ τοῦ στρόβιλου τὰς ταπεινάς ἀπολαύσεις.

«Πόσῃν ἡδυσπαθῆ γλυκύτητα ἔλαθεν ἡ φωνὴ τῆς, τῆς ὁποίας ὁ θροῦσιτικός ἦχος καθίστατο ἠερῶτα καὶ παρατεταμένια τὰς φράσεις, ὡ πόσῃν ἡδυσπαθῆ γλυκύτητα ἔλαθεν ἡ φωνὴ τῆς, ὅτα, ἀνενίστασα δειλῶς περὶ αὐτήν, μὸς εἶπε: «Ὅταν κατὰ πρῶτον ἠθανθῆν ὅτι σὲ ἠγάπων, ἐν ὄψα δριμύτατον τὸν ἔλεγον ὅτις συνειδῶσάς μου, καὶ μετὰ δάκρυα στὰ μάτια ἐλίγησα ἀπὸ τὸν θεὸν νὰ με προστατεύσῃ μετὰ τὴν ἐξὸν τοῦ καθήκοντος!» Καὶ μόνον ὅτι ἀνέφερε τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ τὴν λέειν καθήκον ἡ μορῆ τῆς περιεβλήθη τὴν εὐλαδωτέραν ἔκφρασιν βυζαντινῆς εἰκόνας.

«Ἐκάστη γυνὴ κρύπτει ἐν αὐτῇ μίαν ἡθωποῖον, ἣτις ἔρχεται ἀρωγὰς τῆς ὁσάκις τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη. Ἡ βυζαντινὴ ὁμοῦ εἰκὼν, ἀντὶ νὰ καταγιασθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ μου πᾶσαν σκεψὶν ἡδυσπαθείας καὶ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν ψυχὴν μου εἰς θειρα οὐρανοῦ ἔρωτος, ὑπήγειρε πτόναντιον τὴν παράφορον ὄρμη, τὴν ὅποιαν μετὰ δὴν τὴν προσωπίδα τοῦ ἱδανικοῦ ἐνέπνευε καὶ ὑπεδαύλιζεν ἡ πρὸ ἐμοῦ ἀναπαλλομένη «καλλονὴ» τῆς, Ἡσανόμην τὰ χεῖλη μου πτυχοῦμενα ἀκουσίως εἰς φιλήματα, ναρκούντα τὰς αἰσθήσεις καὶ μεθύσκοντα τὸ πνεῦμα ἠθανόμην τὸν λάρυγγά μου κατὰξῆρον ὑπὸ τὴν γλώσσα τοῦ πόσου. Ἐκείνη τότε, ὡς νὰ ἀντελήφθη τὴν φλογερὰν ἀχλύν, ἣτις τὴν περιέβαλλεν, ἔποθετήσεν ἀσφαλότερον ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς τὸ προσωπεῖον τοῦ ἱδανικοῦ καὶ μετὰ βλέμματός, ἐμφαίνοντος ὀλίφιν διὰ τὴν ψυχὴν μου, τὴν βαδίζουσαν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας, ἀνέσεισε τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ ἐκῆστραφεν ὑπὸ τὸ ἀπλετον φῶς ἡ ἑσθὴ καὶ χρυσοῦσα κόμη τῆς· ἔπειτα, ὑπεγελοῦσα ἐπὶ τὸ καθῆματός τὸ εὐτενὲς καὶ ὑψηλὸν ἀνάστημά τῆς, προσέθηκε: «Ὅτι καὶ οὐ λοιπὸν ὁμοιάσεις μετὰ τοὺς ἄλλους; Δὲν ἐφαντάσθῃς ὅτι ὁ πρὸς σὲ ἔρωσ μου δύναται νὰ με παρασύρῃ καὶ νὰ με κάμῃ νὰ λησμονήσω τὴν βαρεῖαν ἀλυσσον, μετὰ τὴν ὅποιαν μ' ἔχουν δέσει οἱ νόμοι τοῦ θεοῦ;» ἔκλινε τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ τὰ χεῖλη τῆς ὑπάνοικτα, ἀφίνοντα νὰ ὑποαῖνωται δύο στίλβουσαι «σειραὶ μαργαριτῶν, ἐφάνοντο ὡς νὰ ὑπετραύ-

λίζον: περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἔως θανάτου...»

«Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤρχισε νὰ γενῶνται ἐν ἐμοὶ παράδοξος ἀμφιβολία, πικρὸν συναίσθημα ἀτολμίας καὶ τόλμης, σκέψεις καίχημαί, αἱ ὅποιαι, ἀντὶ νὰ διαλύσωσι τὴν ὁμίλησιν, ἐπέτεινον τὸναντίον αὐτὴν καὶ μετὰ ὄθουον ν' ἀγαπῶ τυφλότερον, χωρὶς νὰ εἰακρίνω τὴν ἀκαυθὸν ἀτραπὸν ἐφ' ἣς ἔβαινον, καίμισοσταγῆς, ἀνίκανος διὰ πᾶσαν ἄλλην φροντίδα, ἀδιάφορος διὰ πᾶν ἂ, τι δὲν ἀπετέλει ἔστω καὶ ἐν μόνον στοιχείον τοῦ ὀνομάτος τῆς.

«Μίαν ἡμέραν—ὡ πόσον πονῶ!—μίαν ἡμέραν μετὰ ἐδέχθη μόνῃ ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ, τὴν ὁποίαν δὲν πατοῦσιν οἱ πόδες τῶν συνήθων ἐπισκεπτῶν. Οὐδέποτε εἶχον ἴδει τὴν μορφήν τῆς διαυγεστέραν, οὐδέποτε ἐρρίφθη ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα τῆς μετὰ πλειότερας εἰλικρινείας, τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὁσάκις συνήντηα πτό ἰδικόν μου μ' ἔκαμε νὰ παραλύω ὀλόκληρος... οὐτε ἠνῶσθα, οὐτε ἠσθάνθην ὑπὸ ποῖαν σαγήνην, ὑπὸ ποῖον μαγνητικὸν κράτος, ὑπὸ ποῖαν αὐτόματον δύναμιν τὰ βήματά μου ἐφέρεθσαν πλησίον τῆς... Ἐκόλλησα τὰ χεῖλη μου εἰς τὰ ἰδικὰ τῆς χεῖλη, τῶν ὁποίων ἡ θερμὴ ἀναπνοὴ ἀπετελείωσε τὴν μίαν μου, καὶ ἔξαλλος καὶ παράφορος ἤρχισα νὰ τὴν φιλῶ, νὰ τὴν φιλῶ καὶ πάλιν, νὰ τὴν φιλῶ ἀρχόρταγα, εἰς τὰ μαλλιά, εἰς τὰ μάτια, εἰς τὰ χεῖλη. Ἐπειτα, ἀναίσθητος, ἐρρίφθην πλησίον τῆς, μὴ δύναμαι νὰ ὑποδοσάτω τὸ βάρος πτόῦ πόσου μου· καὶ οἱ παλμοὶ μου ταχεῖς, καὶ ἡ πνοὴ μου βαθεῖα ἔκλειε τὰ χεῖλη μου, ἔκλειε τὰ βλέφαρά μου... Ὅταν μετὰ τινος στιγμῆς, τρέμων εἰσέτι, ἐπέλυσα νὰ τὴν ἀπενίσω, εἶδον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὑγρούς ὑπὸ ἡδυσπαθείας, τὰς παρειὰς τῆς ἐρυθράς καὶ τὸ στήθος τῆς ἀνερχόμενον καὶ κατερχόμενον κυματωδῶς ὡσεὶ ἐνέκλειεν ἐν αὐτῇ ὀλόκληρον ὡκεανὸν πάθους καὶ πθους...»

«Αἱ κατόπιν συναντήσεις μας ἐξετέλλισσον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν δύο μᾶς τὴν ἴδιαν ἐκείνην παράφορον σκηνήν, ἣτις τὴν ἠνάγκασε κάποτε νὰ μοῦ εἴπῃ: «Ὁ ἔρωσ μου αὐτὸς μετὰ ἐφίρει εἰς τὴν ἀδυσσον· ποῦ θὰ φθάσωμεν ἐπὶ τέλους;

«Καὶ ποῖος μᾶς βιάζει νὰ φθάσωμεν κάπου, μήπως ἔχει τέρμα ὁ ἔρωσ; μήπως ἔχει ὠρισμένον ἔριον, πέραν τοῦ ὁποίου δὲν εἰμποῦν νὰ προχωρήσουσιν ὁσοὶ ἀληθῶς ἀγαποῦν; «Αἱ κροσσωτοὶ βλεφαρίζουσι τῆς ἐκάλυψαν τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς τῆς, καὶ μοῦ ἀπήντησε: «Κλείνω τὰ μάτια μου καὶ σὲ ἀκολουθῶ!»

«Ὅτι δὲν ἐφάνετο ὅτι μετὰ ἠκολούθει πλέον πτό προσωπεῖον ἤρχισε νὰ τιθεταὶ καὶ πάλιν μετὰ ἐνέργειαν καὶ ἡ ἐν αὐτῷ κεκρυμμένη ἠθανόμοις συνεχεύτερον ἤδη παρίστατο πρὸ τῶν ὀμμάτων μου. Μόνον ὁσάκις ἐμενον πλησίον τῆς ἠσανόμην ἐπιέξῃσκον ἐπ' αὐτῆς ἀράπτητον δύναμιν, ἐπήρειαν ἀνέλπιστον, καὶ δι' αὐτὸ ἴσως τὰς συναντήσεις μας αὐτὰς ἐξῆσται κατὰ πάντα τρόπον καὶ δι' ἀπατηλῶν μάλιστα μέσων νὰ τὰς ἀραιώσῃ ὁσάκις δὲ συγκατένευε νὰ με δεχθῇ μοῖ ὑπεδείκνυεν ὅτι ἐμὸν ἐξ εἰκτοῦ ἔκράτει μετὰ ὁσῆτα τὴν ἀγάπην τῆς.

«Ἡ ἴδία ἐστὶ, ταπεινούμενος ἐνώπιόν τῆς καθιστάμην τὸ ἀντικείμενον τοῦ οἴκτου τῆς